

بیوتروریسم: شبیح جنگهای بیولوژیک

محمد حسن شاه‌حسینی Ph.D.

آدرس گردآورنده: دانشگاه امام حسین (ع) - دانشکده علوم - گروه میکروبیولوژی - تهران - ایران

خلاصه

بیوتروریسم و پتانسیل مرگ دسته جمعی آن یکی از مفاهیم جدید و مهمی است که این روزها بطور روزافزونی در محافل علمی و نظامی مطرح می‌باشد. درک و فهم ضربات و آثار و عوارض شدید حمله‌های بیوتروریستی، برای جلوگیری از آسیبها و صدمات ناشی از اینگونه عملیات خرابکارانه، امری بسیار ضروری و اجتناب ناپذیر می‌باشد. کسب آگاهی و فهم کمیت و کیفیت لطمات و صدمات اقتصادی، اجتماعی، روانی، درمانی و بهداشتی ناشی از حملات بیوتروریستی، به ما کمک می‌کند تا بتوانیم پاسخ موثر و مناسبی را به اینگونه عملیات بدهیم. لذا برای داشتن جواب مناسب و مؤثر، ضروری است تا صدمات فرضی ناشی از این عملیات را بررسی و سپس براساس این پیامدها تصمیم‌گیریهای مناسب را انجام دهیم. بنابراین در این مختصر، راجع به ترور، بیوتروریسم، عوامل مهم جذب تروریستها به بیوتروریسم، تروریسم و تروریستها برتریهای سلاحهای بیولوژیک، سلاحهای بیولوژیک در ارتباط با تروریسم، تروریستها در ارتباط با سلاحهای بیولوژیک و برنامه‌ریزی برای مقابله با عملیات خرابکارانه بیولوژیک بحث گردیده است.

مقدمه

است، هدف نابودی فیزیکی حریف نیست، بلکه بدنام کردن او برای جلوگیری از اقداماتش مورد نظر است. البته این نوع ترور تنها به اهداف سیاسی محدود نمی‌شود و در عرصه‌های غیرسیاسی نیز به چشم می‌خورد. مثلاً یک ورزشکار، یک بازرگان و یا یک هنرپیشه ممکن است برای حذف رقیب خود دست به تبلیغات مسموم علیه وی زند. اما باید توجه داشت که در بعد سیاسی ترور سرد گاه خود مقدمه‌ای است برای ترور سرخ. اما در این خصوص که پدیده ترور از چه زمانی شکل گرفت و چه مرحله را طی کرد، باید گفت که ترور تاکنون از سه مرحله تاریخی عبور کرده است.

مرحله اول از گذشته‌های بسیار دور تاریخی آغاز می‌شود بنوعی که ترور را همزاد تشکیل حکومت و دولت می‌دانند. یعنی از زمان تشکیل حکومت، مفهوم ترور، همیشه در جوار فعالیت‌های سیاسی خودنمایی می‌کرده است. شاید اولین نهاد تروریستی که در تاریخ به ثبت رسیده، نهاد تروریستی فیثاغورث باشد. وی که در

واژه‌های ترور و تروریسم واژه‌ها و اصطلاحات سیاسی هستند و بسیاری از اندیشمندان قرن بیستم معتقدند که اطلاق کلمه ترور به حوادثی که با اهداف غیرسیاسی رخ می‌دهد نادرست است. در لغت نامه روابط بین‌الملل در ذیل کلمه تروریسم آمده است که ترور و تروریسم به فعالیت‌های بازیگران دولتی و غیردولتی که شیوه‌ها و تمهیدات خشن را در اعمال خود برای رسیدن به اهداف سیاسی به کار می‌برند، اطلاق می‌شود. بنابراین می‌توان گفت که ترور عبارت است از حذف حریف سیاسی با هر شیوه ممکن. ترور خود به دو گونه است: یکی ترور سرخ و دیگری ترور سرد. در ترور سرخ فرد یا گروه تروریست می‌کوشد تا با استفاده از سلاح گرم یا سرد به حذف فیزیکی رقیب سیاسی خود مبادرت ورزد. طبیعی است که موفقیت با عدم موفقیت این نوع ترور بستگی به نابودی یا عدم نابودی فرد مورد نظر دارد. اما در ترور سرد که همچون جنگ سرد